

Tárgy: Gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2008. évi ellátásának átfogó értékelése
Előkészítette: Dr. Heinerné Dr. Kecskés Aranka jegyző
Tárnok Lászlóné aljegyző
Bimbó Mária gyámhivatali ügyintéző
Károlyi Szilvia gyámügyi ügyintéző
Nagy György Miklósné igazgató
Kálmán Tibor sportreferens
Véleményező bizottság: Egészségügyi és Szociális Bizottság,
Kulturális és Sport Bizottság
Sorszám: III/3.
Döntéshozatal módja: Egyszerű szótöbbség
Tárgyalás módja: Nyilvános ülés

Előterjesztés

Békés Város Képviselő-testülete 2009. április 30-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltak alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatalának. A gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet az önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhivatal javaslatait, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az elmúlt évben is határidőben tettünk eleget e kötelezettségünknek. A gyámhivatal észrevétellel nem élt, nagyon jónak, alaposnak tartotta a benyújtott értékelést, és megköszönte a részletes tájékoztatást.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet 10. sz. melléklete tartalmazza, amelynek megfelelően készítettük el az előterjesztés mellékletét képező értékelést.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy tárgyalja meg és fogadja el az átfogó értékelést.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete a jegyzőkönyv ... számú mellékletét képező gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2008. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést megtárgyalta, melyet elfogad. Felkéri a Polgármestert, hogy gondoskodjon arról, hogy az értékelés határidőben megküldésre kerüljön a Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala részére.

Felelős: Izsó Gábor polgármester

Határidő: május 31.

Békés, 2009. április 20.

Izsó Gábor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS

Békés Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2008. évi ellátásáról.

A gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatokat az Önkormányzat a Polgármesteri Hivatal és a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ útján látja el.

Az átfogó értékelés felépítése követi a 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. sz. mellékletében előírt tartalmi követelményeket.

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Békés Város lakosságának száma 2008. december 31-én 21.209 fő, ebből 0-18 éves korú 4388 fő, a lakosság 20,68 %-a. A 0-18 éves korúak közül 2285 férfi és 2103 fő a nő.

Az előző évi adatokhoz viszonyítva a lakosság szám összesen 149 fővel, a 0-18 évesek száma összesen 108 fővel csökkent.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt.), és a Gyvt. felhatalmazása alapján elfogadott helyi rendeletben foglaltak szerint történik.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A jegyző megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a.) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át (ez az összeg 2008-ban és 2009-ben is 38.475,- Ft), ha

- a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
- ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a Gyvt. 20. § (3) vagy (4) bekezdésében foglalt feltételeknek,

b.) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 125 %-át (35.625,- Ft), feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a meghatározott értéket.

Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát (570.000,- Ft), vagy
- b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét (1.995.000,- Ft)

megaladja azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dolgon fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni. A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értékének a meghatározására az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 72. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév július 1-jén fennáll, a tárgyév július hónapjában,
 - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában
- pénzbeli támogatást folyósít.

A pénzbeli támogatás összege esetenként és gyermekenként 2008. évben 5.500,- Ft volt. 2008. július hónapban 1879 fő, november hónapban 1969 fő részesült egyszeri támogatásban. Összesen: 21.164.000,- Ft került folyósításra, mely összeg 100 %-ban az állam által finanszírozott, önkormányzati saját erőt nem tartalmaz.

Aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult további kedvezmények is megilletik:

- bölcsődében, óvodában és az általános iskola hatodik osztályával bezárólag ingyenes étkeztetés,
- általános iskola hetedik osztályától középiskolai tanulmányai befejezéséig 50 %-os étkezési kedvezmény,
- általános és középiskolai tanulmányok alatt ingyenes tankönyv,
- felsőoktatásban az ösztöndíj megállapításánál, kollégiumi elhelyezésnél, és a felvételnél (plusz pont) jogosult különböző kedvezményekre.

Békés városban 2008. december 31-én a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma: 1951 fő. Év közben minimális a jogosultak körében bekövetkezett változás, év vége felé inkább azt volt tapasztalható, hogy olyan személyek is kérelmeztek és lettek jogosultak, akik korábban nem.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

A települési önkormányzat képviselő-testülete (esetünkben átruházott hatáskörben a polgármester) a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

Rendeletünkben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege 2008. évben 15.000,- Ft/gyermek/év összegben volt maximalizálva, amennyiben az egyéb jogosultsági feltételeknek megfelelt. Összesen 216 esetben tudtunk ebben a formában segíteni, elsősorban a gyermek betegsége kapcsán, pl: a szülő nem tudta kiváltani a gyógyszert, kórházi gyógykezeltetés, szemüveg kiváltás esetén. Előfordult, hogy az egyébként 50 %-os étkezési térítési díj másik felének kifizetéséhez kellett támogatást nyújtani. Ezekben az esetekben az intézkedés általában azonnali volt. Összesen 2.233.930,- Ft támogatás került kifizetésre ezen a jogcímen,

elsősorban természetbeni ellátásként. Átlagosan 10.300,-Ft jutott egy segélyezett gyermekre. A tapasztalat azt mutatja, hogy legtöbb alkalommal 8-10 ezer forint közötti összeg kerül kifizetésre, 1-2 ezer forintos, illetve 15.000,- Ft-os eset csak ritkán fordul elő. Ez az összeg teljes egészében az önkormányzatot terhelő kiadás, kifizetése a 2008. évi költségvetés terhére történt.

Rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra benyújtott kérelem nem került elutasításra, a kérelmezők mindegyike jogosult volt a támogatásra.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény végrehajtásáról szóló 20/1997. (II. 13) Korm. rendelet 12/H. § (1) bekezdése kötelezettségként írja elő a jegyzők számára, hogy a védelemben vétel elrendeléséről, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításáról szóló határozattal egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik, ha megfelel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feltételeknek.

A közoktatási törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja szerint hátrányos helyzetű (2 „H”-s) az a gyermek, akit a jegyző védelemben vett, vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű (3 „H”-s) az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – óvodás gyermek esetén 3 éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában – legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Amennyiben a szülő megfelel a feltételeknek, önkéntes írásbeli nyilatkozatot tehet erről.

Nyilvántartásunk alapján 2008. évben 723 gyermek volt halmozottan hátrányos helyzetű.

Egyéb a Gyvt-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok:

Az önkormányzat helyi rendelete még további kedvezményekre vonatkozó szabályokat tartalmaz.

- ✓ A Békésen iskolában tanulók számára az iskolába járás megkönnyítése érdekében autóbusz helyi járat igénybevételehez, a bérlet megvásárlásához, a diákberlet árának 100 %-át támogatásként biztosítja a tanév időtartamára. 2008. évben 473 tanuló részére került megvásárlásra a bérlet, az önkormányzat erre a célra saját erőből a 2008. évi költségvetés terhére 4.545.000,- Ft-ot biztosított.
- ✓ Életkezési támogatás nyújtható a gyermek születésekor, amennyiben a szülő vagy törvényes képviselő a gyermek születését megelőzően legalább 12 hónapig Békés városban lakóhellyel rendelkezik, és más önkormányzattól ezen a jogcímen támogatásban nem részesült. A támogatás mértéke gyermekenként 10.000,- Ft. 2008. évben 9 fő részére összesen 90.000,- Ft került kifizetésre az önkormányzat saját költségvetése terhére.

A gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat

Bölcsődében	140 férőhellyel,
Óvodában	651 férőhellyel,
Iskolai ellátásban	1267 férőhellyel biztosítja.

Az önkormányzat a fenti ellátásoknál saját intézményei útján biztosítja a gyermekek étkeztetését.

Az intézményi étkezésben résztvevők számának alakulása 2008. évben

Megnevezés	Étkezést igénybevevők száma (fő)			
	100% térítési díjat fizetők	50 %térítési díjat fizetők	ingyenesen étkezők	Étkezők összesen
Bölcsőde	58	13	36	107
Óvoda (csak békési intézmények gyermekei)	166	66	253	485
Iskola (csak békési intézmények tanulói), ebből	416	385	413	1214
- Napközisek	282	248	404	934
- Menzások	134	137	9	280
Összesen étkezők:	640	464	702	1806

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermekek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztettség megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését.

A Gyermekjóléti Szolgálat, szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el a szociális munka módszereivel. Négy területen működik.

1. a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése
2. a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése
3. a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése
4. a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, ill. utógondozása.

I. A gyermek családban történő nevelésének elősegítése

- A gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítését az iskolák és az óvodák pedagógiai programjukban is megjelenően vállalták. A tanév elején tájékoztatták a szülőket a lehetséges támogatásokról, és figyelemmel kísérték a hozzájutás folyamatát.
- A pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés tanácsadáshoz való hozzájutást a szolgálat munkatársai segítik a rászorulóknak.
- A szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása fontos feladat. Folyamatos a kapcsolattartás a védőnői szolgálattal a 0-5 éves korú gyermekek, valamint a várandós kismamák veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében.
- A nevelési, oktatási intézmények mellett a szolgálat prevenciók célú feladatokat is ellát a gyermekek veszélyeztetettségének kialakulásának megelőzése érdekében, szabadidős programok szervezésével.

Oktatási intézmények szabadidős és prevenciók tevékenysége:

A gyerekek tanórán kívüli tevékenységének, szabadidejének megszervezését szem előtt tartják az általános iskolákban dolgozó pedagógusok is. A szabadidő hasznos eltöltése jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy csökkenjenek a hátrányok.

Az iskolákban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megfelelően a

prevenció megvalósítását:

1. felzárkóztató foglalkozások,
2. tehetséggondozó foglalkozások,
3. differenciált oktatás és képességfejlesztés,
4. pályaválasztás segítése,
5. egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
6. napközis foglalkozás,
7. étkezési lehetőség,
8. egészségügyi szűrővizsgálatok,
9. szabadidő szervezése,
10. együttműködés a szülőkkel – fogadóórák biztosítása.

A tanulóiknak különböző iskolai szintű versenyeket, vetélkedőket szerveznek képességeik kibontakoztatására: egészségnevelési és könyvtári vetélkedőt, szavalóversenyt, többfordulós tanulmányi versenyt.

A hátrányos helyzetűeket szolgálják továbbra is a szakkörök: egészségnevelési szakkör, énekkar, képzőművészeti szakkör, informatikai szakkör, sportkör. Hagyományoknak megfelelően ünnepeket, megemlékezéseket tartottak.

A szolgálat szabadidős és prevenció tevékenysége:

A gyermek családban történő nevelésének elősegítése érdekében a gyermekjóléti szolgálat tevékenységéből az alábbiakat érdemes kiemelni:

A gyermekvédelmi tanácskozás stratégiájából adódóan az intézmény a nyári vakáció indításaként „Fuss a nyárba” címmel családi futóversenyt rendezett, melybe igyekezett bekapcsolni a jelzőrendszer tagjait, a Polgármesteri Hivatal, és a Gyámhatóságot is. A különböző hátrányos helyzetű csoportok bevonásával (fogyatékosok, idősek, hajléktalanok) több mint 150 fő vett részt a versenyen. Külön versenyszám volt a babakocsisoknak, fogyatékosoknak és különböző speciális csoportoknak is. A díjakat a városi vállalkozók, egyesületek és a Polgármesteri Hivatal ajánlotta fel.

2008. év nyarán az intézmény bonyolította le 2008. június 23-tól augusztus 1-ig a nyári napközis tábor szervezését és működtetését. A helyszín Békés-Dánfok volt. Összesen 96 fő 7-14 éves korú gyermek fordult meg a hathetes táboridő alatt. A szülők átlagosan 16 napig igényelték gyermekük részvételét a táborba. A gyermeklétszám napi átlaga 41 fő volt. 45 fő ingyenesen vehetett részt a táborban, mivel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült. 51 fő napi térítési díja megegyezett az iskolában fizetett étkeztetési térítési díjjal. A város minden iskolájából jelentkeztek gyermekek a táborba. Tarhosról 2 gyermek vette igénybe a programot. A gyermekek napi háromszori étkezésben is részesültek, amelyet a város iskolájában működő konyha szállított ki az üdülőközpontba. Az utazás diákbréttel történt.

A táboroztatásban részt vevő dolgozók a szolgálat munkatársai közül kerültek ki. A táborban a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő szervezett szabadidős programokban vettek részt. Az Önkormányzati és Településfejlesztési Minisztérium támogatásával táborozási program is megvalósításra került: „Röpül a labda hét – saját és környezeted egészségéért” címmel. Az egy hetes tábor ideje alatt a strandröplabda oktatása mellett a gyerekek hasznos foglalkozásokon is részt vettek. Segítségül szolgált a Dr. Hepp Ferenc Általános iskola testnevelő tanára, aki napi 4 órában vállalta a sportág technikai és taktikai elemeinek elsajátítását. A Nefejejs Egyesület szintén sikeres pályázat benyújtásával szervezte meg a *Zöldtábor* programját, melyben a szolgálat munkatársai és a Képviselő-testület tagjai is részt vettek.

A Karacs Teréz Tagiskola a hátrányos helyzetű gyermekek táboroztatására pályázati forrást nyert. Tarhosról 4, Békésről 5 gyermek vett részt az egy hetes programban.

A gyermekszegénység elleni küzdelem programján belül a nyár folyamán 30 napig naponta 100 gyermek kapott meleg ételt, illetve 50 fő száraz élelmet térítésmentesen. A családok visszajelzése alapján elmondható, hogy elégedettek voltak az étel minőségével és mennyiségével. Sok család megköszönte a lehetőséget.

Hagyományként ebben az évben is megszervezésre került a „Házhoz megy a Mikulás” című program. 50 család kapott csomagot, melyek tartalma adományokból tevődött össze. A Mikulás napi ünnepség programja bővítésre került az elmúlt évben. A Derús Ház fogyatékosok nappali intézmény ellátottjai és annak társintézményeinek ellátottjai, valamint a gyermekjóléti szolgálat klienskörébe tartozó gyermekek vehettek részt a zenés összejövetelen a Sportsarnokban.

Az Önkormányzat által szervezett karácsonyi ajándékozási ünnepség előkészítéséből és lebonyolításából is kivette a részét a szolgálat. 100 család kapott élelmiszersomagot, melynek megvásárlását, csomagolását az intézmény végezte. A családok kiválasztásában valamennyi jelzőrendszer tagjainak véleménye és javaslata figyelembevételre került.

II. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése

Az 1997. évi XXXI. törvény 39. § (3) bekezdése feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgálatoknak az észlelő és jelző rendszer működtetését. Ugyanezen törvény 17. § (1), (2) és (3) bekezdése felsorolja azon szakembereket és azok feladatait, akik kapcsolódnak a gyermekvédelmi munkához. A jelzőrendszer tagjai kötelesek egymással együttműködni, és egymást kölcsönösen tájékoztatni a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

Folyamatos, rendszeres kapcsolat alakult ki a védőnői szolgálattal, az általános iskolával, óvodával, a rendőrséggel, lakossággal. A szolgálat több alkalommal kereste meg a bíróságot, bírósági végrehajtót is egy-egy ügy intézése során. Ezek az intézmények, személyek a jelzőrendszer tagjai, akik a törvényben meghatározott módon jelzéssel élnek a Gyermekjóléti Szolgálat felé, illetve hatósági eljárást kezdeményeznek, ha veszélyeztetettséget, elhanyagolást, bántalmazást tapasztalnak.

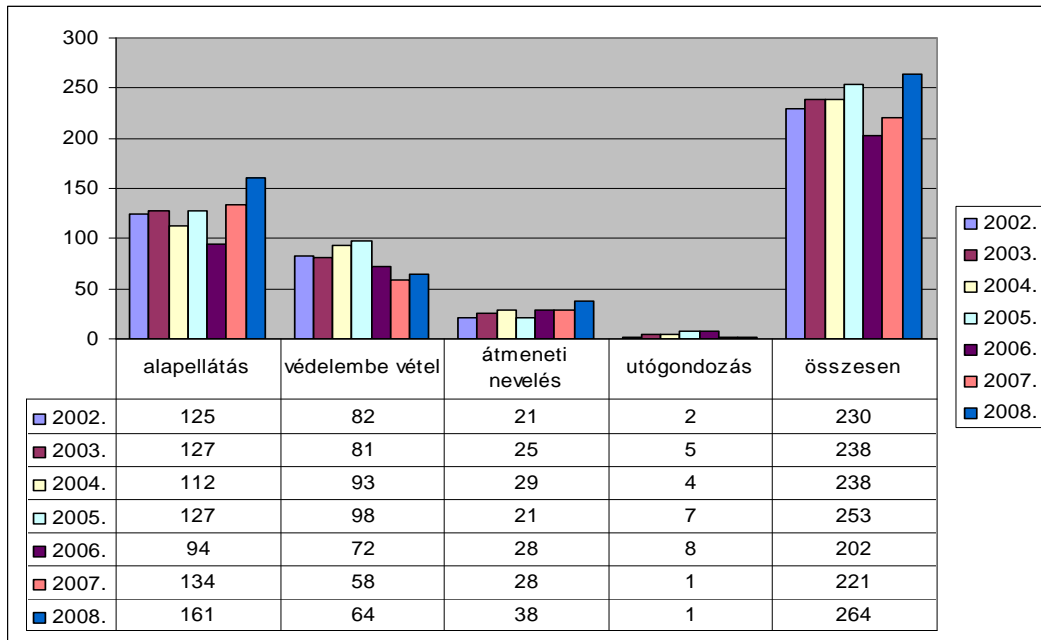
Egyre gyakoribbak, körülhatároltabbak a családon belüli erőszak különböző formái, valamint a gyermekek erőszakos magatartása is egyre alacsonyabb életkorban jelentkezik. Az észlelő és jelzőrendszer aktivitása az alapja a szolgálat eredményes működésének. A jelzőrendszerrel való kapcsolat kölcsönös, erős és egyre inkább eredményes.

III. A kialakult veszélyeztetettség kezelése, veszélyeztetettség megszüntetése

A veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A hátrányos helyzettől az különbözteti meg, hogy a meglévő hátrány már nem kompenzálható az egészségügyi szolgáltatók, illetve a nevelési-oktatási intézmények, vagy a család szintjén, ezért gyermekvédelmi beavatkozásra van szükség.

Ahhoz, hogy a veszélyeztetettség kezelése megkezdésre kerüljön, szükséges az okok feltárása. Az intézmény látókörébe lévő összes gyermek hátrányos helyzetűnek, a védelembe vettek veszélyeztetettnek lettek besorolva.

Létszám adatok

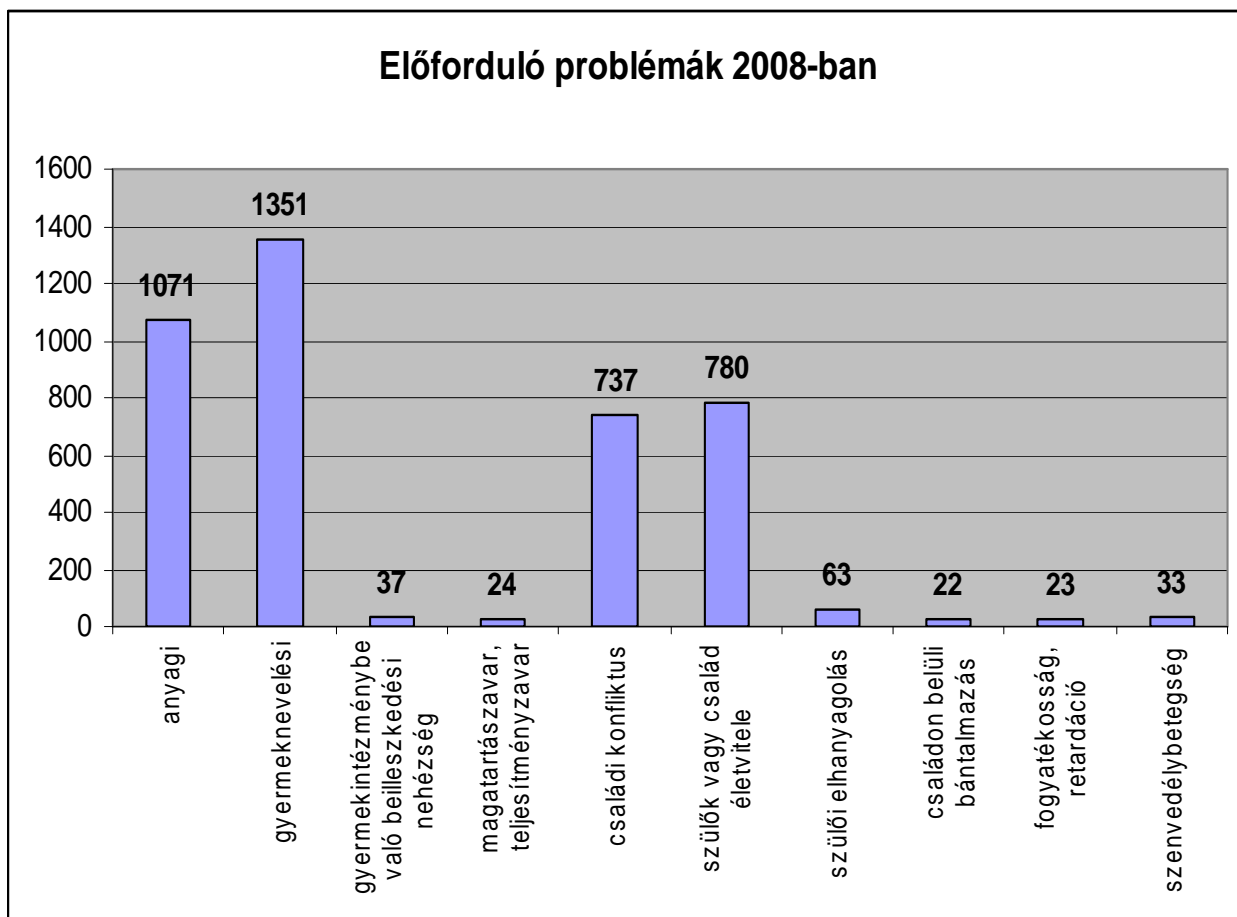
A szolgálat ügyfélkörébe 2008-ban 264 gyermek tartozott. Ebből 161 alapellátásban részesülő, 64 pedig védelembe vett gyermek. Az előző évihez képest 43 fővel nőtt az ügyfelek száma.

Az alapellátásban is emelkedés mutatkozik, 92-vel nőtt a létszám. A számok növekedését jelentheti, hogy a jelzőrendszer tagjaitól gyors időbeli jelzések érkeznek. A problémák ennek köszönhetően rövid idő alatt megoldhatóak. A családgondozók igyekeznek hatékony segítő munkájukkal hozzájárulni a családban jelentkező zavarok elhárítása érdekében a megfelelő megoldási stratégia kidolgozására, figyelembe véve a jelzőrendszer tagjainak javaslatát.

A veszélyeztetettek, védelembe vettek számának csökkenése is ezt a tényt bizonyítja.

Törekedni kell arra, hogy a veszélyeztető körülmények úgy kerüljenek megszüntetésre, hogy a gyermek családból történő kiemelésére csak a legvégső esetben kerüljön sor. Sajnos az átmeneti nevelt gyermekek száma növekedett az elmúlt évben. Átmeneti nevelésre akkor kerül sor, ha a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti és a veszélyeztetettséget az alapellátás keretében nyújtott szolgáltatásokkal, valamint védelembe vétellel nem sikerül megoldani. A tavalyi évben történő családból való kiemelés okai között a csavargás, az iskolakerülés és életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis szerepel.

A Gyermekjóléti Szolgálatnál megjelenő problémák összetételét és nagyságát az alábbi táblázat mutatja.

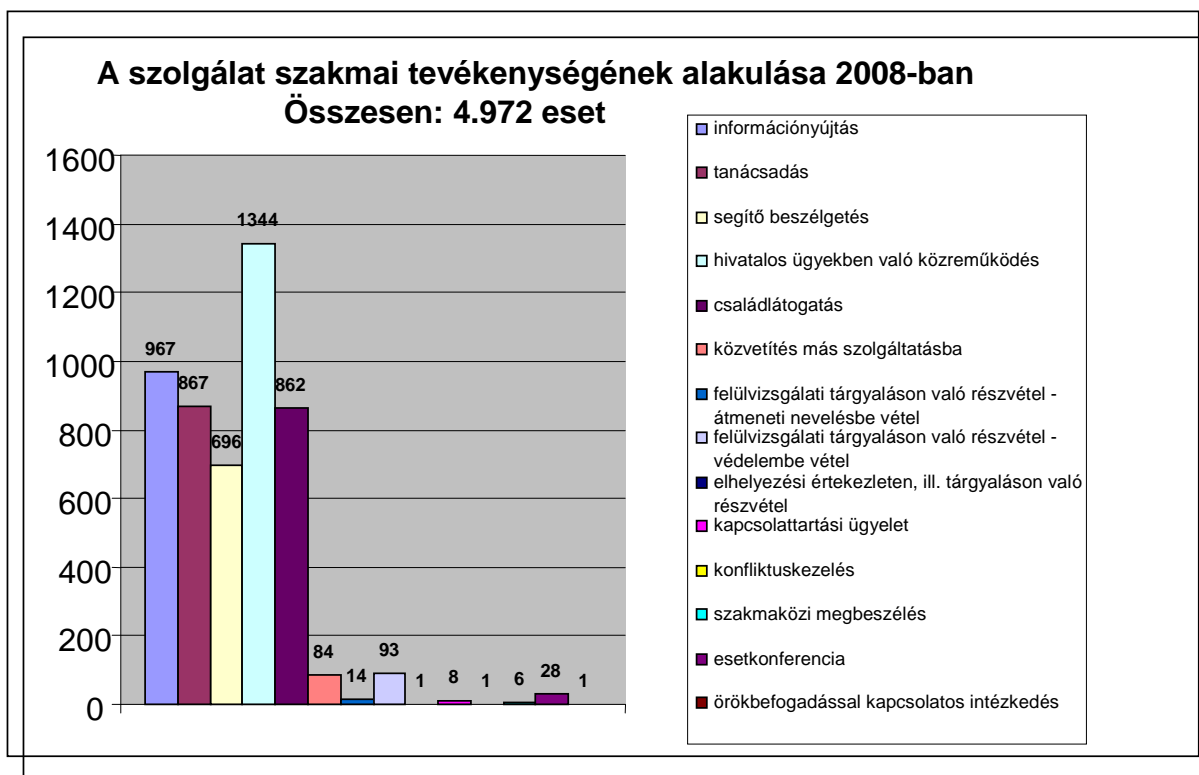
A szolgálat azt tapasztalja, és a bemutatott számadatok is azt támasztják alá, hogy a problémák egyre bonyolultabbak és nagyon elmélyültek. A 2008. évi problémák száma összesen 4.141 volt, ami az előző évihez képest 1937-tel több. A 2007-es adat is hasonló mértékben 1908-al nőtt. Az észlelt problémák változatosabbak, differenciáltabbak az előző évinél.

A táblázatból jól látható, hogy a Szolgálatot felkereső kliensek életvezetési nehézségei négy problémacsoport köré rendeződnek (*gyermeknevelési 33%, anyagi 26%, a szülők/család életvitele 19%, családi konfliktusok 19%, mindösszesen a problémák 97%-a*).

A 2008-es év típusproblémája a gyermekek iskolai viselkedése, magatartása. Nemcsak az óráközi szünetekben, hanem a tanítási órákon is egyre nagyobb problémát jelent a pedagógusok számára a gyermekek viselkedése, ami már sajnos egyre kisebb életkorban jelentkezik. A gyakori iskolai hiányzások megjelenése is problémát jelent, nemcsak a középiskolákban, hanem sajnos az általános iskolákban is nagyobb méreteket ölt.

Még mindig a gyermeknevelési problémákkal fordulnak legtöbbször a szolgálathoz. Emellett a családi konfliktus, életviteli és anyagi gondok mellett megjelenik a magatartászavar, a beilleszkedési nehézség, a szülői elhanyagolás és a szenvedélybetegség.

Családon belüli bántalmazással kapcsolatos problémák 27 esetben fordultak elő. Fizikai bántalmazás (3), lelki bántalmazás (23) és 1 szexuális bántalmazás ügyében történt vizsgálat.

2007-ben összesen 3.513 esetben, míg 2008-ban összesen 4.972 alkalommal járt el a szolgálat, ami 70 %-os emelkedést mutat. Legjelentősebben a családlátogatások száma emelkedett, az előző évihez képest 84 %-kal. Még mindig sokan kérnek információt (967), segítséget a hivatalos ügyek intézéséhez (1344). Jelentős a segítő beszélgetések száma is (696).

Az információ, ügyintézés, segítő beszélgetések nagy száma alapján is elmondható, hogy kliensek iskolai végzettsége, mikro-társadalomban elfoglalt helyük (izolációs hatások) miatt nagyfokú segítségre szorulnak, és hosszú gondozási folyamatnak kell eltelnie ahhoz, hogy egyáltalán a kliens alapvető szükségleteihez hozzájusson, még akkor is, ha neki felróható okból (pl. hanyagság) került problémás helyzetbe. Ezzel magyarázható az a tény is, hogy gondozási esetek nagy számban hosszabb lefolyásúak, mert a gyermekek veszélyeztetési tényezői tartósan állnak fent (pl. szülői elhanyagolás, gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség, anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő problémák stb.).

2008-ban az új szolgáltatást, a fejlesztő pedagógus segítségét igénybe vevők száma 8 fő.

A feladat nagy részben egyéni esetkezelés módszerével került megoldásra. Esetkonferencia, esetmegbeszélés 28 esetben került megtartásra. A jelzőrendszer tagjai szakmaközi beszélgetésre kerültek meghívásra, bántalmazás témában orvosi és pszichológiai megközelítésből is került előadás megszervezésre.

Minden évben megtartásra kerül az éves gyermekvédelmi konferencia, ahol a jelzőrendszer tagjai közösen összegzik az éves munkát, és stratégiai javaslatokból összeállítják az éves programot.

IV. A családba való visszahelyezés elősegítése

A Gyermekjóléti Szolgálat kötelezettsége a Gyámhatóság felkérésére részt venni az átmeneti nevelt gyermekek családi körülményeinek felülvizsgálataiban, az ilyen gyermekek családjának alapellátás keretében történő gondozásában. A fenti cél elérésének érdekében a szolgálat kapcsolatot tart fenn a Gyermekvédelmi Szakszolgálat illetékes családgondozójával.

2008-ban 38 átmeneti nevelt gyermek családjával tartották a kapcsolatot a családgondozók. Hatósági intézkedések száma csökkent az előző évhez képest, 3 családból 3 gyermek (Tarhosról 1, Békésről 2 gyermek) került átmeneti nevelésbe.

Szolgáltatások

A 2002-es évtől működik a **pszichológiai szolgáltatás**. 2008-ban tanácsadáson részt vettek száma 97 fő, konzultáción 41 fő. **Összesen:137 fő.**

A szolgáltatásról egyre többen tudnak, igénybe veszik. Mivel a környezeti, szociális helyzet egyre több pszichés megbetegedést generál, így többen és többen igényelnek pszichológusi segítséget.

2008-ban induló új szolgáltatás a **családkonzultáció**.

A családkonzultáció feladata a családon belül előforduló együttélési, kapcsolati problémákban való segítségnyújtás.

Igénybevétel okai:

- megromlott párkapcsolat
/válás, munkanélküliség, szenvedélybetegség, hozzátartozó elvesztése/
- gyermeknevelési problémák

Részvevők száma 2008-ban: Tarhos: 5 fő 8 alkalommal

Békés: 9 fő 17 alkalommal

A családkonzultáció az intézményben, hasonlóan, mint más szolgáltatás, ingyenes és önkéntes. A hatékonyabb munka érdekében a konzultáción a család minden tagjának a megjelenése szükséges.

Egyéb szolgáltatások közül leginkább a **Támogató Szolgálat** tevékenysége terjed ki a gyermekekre. A tavalyi évben 6 fogyatékos gyermek eljuttatását oldották meg fejlesztésre és nappali ellátást nyújtó intézményekbe, Békéscsabára a Napraforgó Gyógynevelési Központ Fejlesztő Iskola és Nappali Intézménybe, a Vandhádi úti Általános Iskolába, a Szociális és Gyermekvédelmi Központba (Degré út). Helyben 2008-ban 33 gyermek került szállításra logopédiai fejlesztésekre óvodából és általános iskolából. Ezen kívül a szolgálathoz forduló szülők fogyatékos gyermekeinek eljuttatását is segíti a szolgálat orvosi vizsgálatokra (Szeged, Budapest).

A jelzőrendszer tagjai által kitöltött kérdőívek és a beszámolók összefoglalása

Az elmúlt évhez viszonyítva a tanulók létszáma kis mértékben nőtt, ebből a hátrányos helyzetű gyermekek száma 63 %-kal, a veszélyeztetett gyermekek száma 61 %-kal.

Hátrányos, veszélyeztetett helyzetű gyermekek iskolai megoszlása

Tagintézmény	Békési Kistérségi Általános Iskola				Farkas Gyula Egységes Gyógynevelési Intézmény	Farkas Gyula Szakképző Iskola és Gimnázium	Szegedi Kis István Általános Iskola	Szegedi Kis István Gimnázium
	Eötvös	Karacs	Dr. Hepp	Tarhos				
Tanulók létszáma	352	461	600	48	63	403	353	270
- Alsó	157	200	288	16	28		235	
- Felső	195	261	312	32	35		118	
Hátrányos helyzetű	284	162	190	23	63	173	327	
Veszélyeztetettek száma	84	0	16	3	33	63	23	

Egyre több, az iskolák által szervezett nevelő tárgyú esetmegbeszélés, melyen a családgondozók is rendszeresen részt vesznek. Javasoljuk továbbra is az esetmegbeszélések tartását, ahol minden érintett szakember elmondhatja véleményét, tapasztalatát, a továbblépést elősegítő javaslatát az adott ügyet érintően.

Az elmúlt év tapasztalatai alapján nagyon sok jelzés érkezik a gyermekek nem megfelelő magatartása, viselkedése miatt. A pedagógusok tehetetlenek érzik magukat a probléma megoldásában. Az esetek többségében megállapítható, hogy a fejlesztő pedagógus a pszichológus, és a családkonzultáció folyamatos igénybe vétele jelentősen növelné a problémák kezelésének hatékonyságát.

Iskolai gyermekvédelmi munka

	Békési Kistérségi Általános Iskola				Farkas Gyula Közoktatási Int.	Szegedi Kis István. Reform. Ált. Isk. és Gimnázium
	Eötvös	Karacs	Dr. Hepp	Tarhos		
Észlelt problémák száma	18	6	30	7	64	84
Jelzés a GySZ felé	23	17	5	6	67	5
Esetmegbeszélésen való részvétel	26	2	-	4	14	4
Továbbirányítás	87	77	8	6	117	52

A 2007-es adathoz képest 2008-ban 52 fővel nőtt az óvodába járó gyermekek száma. A hátrányos helyzetűek száma szintén emelkedett 70-el, a veszélyeztetett gyermekek száma 13-al.

Az óvodákban jelenleg 1 fő óvónő látja el az önként vállalt gyermekvédelmi feladatokat, szükség esetén fogadóórát is tart, de általában a szülők a gyermek pedagógusát keresik fel, ha valami problémájuk van. Ezért az óvodapedagógusok javaslatként megemlítették, hogy szeretnének egy gyermekvédelmi szakembert, aki hetente egyszer kijár minden óvodába és fogadóórája is van.

Az óvodák szintén szerveznek a gyermekek és szülők számára különböző szabadidős programokat, ami elősegíti a szülő-gyermek és a szülő-pedagógus közötti viszony erősítését. Ilyenek a családi foglalkoztatók, kirándulások, bográcsozás, egészségünk nap stb.

A bölcsődékben a létszám jelentősen nem változott az előző évhez képest. Azonban míg 2007-en 9 főt jelöltek hátrányos helyzetűnek, a 2008-as évben már közel háromszorosára nőtt a hátrányos helyzetű bölcsődés gyermekek száma.

A bölcsődékből az elmúlt évben nem éltek jelzéssel a Gyermekjóléti Szolgálat felé. Tartják a kapcsolatot a szülőkkel, beszoktatási időben meglátogatják a gyermeket az otthoni környezetében. A gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátása a vezető feladata. Az elmúlt évben nem tapasztaltak olyan helyzetet és körülményt, amely veszélyeztette volna a gyermeket, valamint más szakember segítségét sem kellett igénybe venni.

Az elmúlt évben minden iskolai oktatási intézményben a védőnők különböző egészségnevelő órákat (112óra 314 fő), szakköröket (csecsemőgondozás) és egészséges életmód napokat (28 osztály, 656 fő) tartottak a tanulók számára, amit egybekötötték szűrővizsgálatokkal. Ez azért is fontos, mert a gyerekek ismereteket szereznek saját testük higiéniai ápolásáról, és a hosszan tartó egészséges életmód kialakításáról.

Iskolai védőnői munka során az alábbi problémák mutatkoznak:

1. személyi higiénia elégtelensége, fejtetvesség gyakorisága
2. elhízás (szűrés alkalmával a fiatalok körében jellemző)
3. személyes kontaktus hiánya a szülőkkel (munkaköri leírásban nem szerepel a családlátogatás, de fogadó óra keretében a szülőkkel megtörténik a kapcsolatfelvétel probléma esetén)

A családgyógyászok minden gyermekorvossal rendszeres, kölcsönös kapcsolatot tartanak. Az írásbeli jelzések fontosak lennének a gyermek érdekében a hatékony segítségnyújtás és a hatósági intézkedések megtétele érdekében.

A rendőrség megelőzési munkát a terület több iskolájában végez, DADA képzést folytat, melynek egyik alappillére a kábítószer-használat hátrányaira, következményeire való rávilágítás.

4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések

Békés Város Jegyzője, mint I. fokú gyámhatóság hatáskörében 1 ügyintéző dolgozik. A védelemben vételi eljárás és az ideiglenes hatályú elhelyezés 2008. évi statisztikai adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

	2008. év
Védelemben vétellel kapcsolatos eljárás lefolytatása (érintett gyermekek száma)	126
Védelemben vételi eljárás megszüntetése (érintett gyermekek száma)	26
Védelemben vétel megszüntetése (érintett gyermekek száma)	22
- nagykorúvá válás miatt	2
- átmeneti nevelésbe vétel elrendelése miatt	2
- eredményesség miatt	13
- illetékesség változása miatt	4
- pártfogói felügyelet alá kerülése miatt	1
Tárgyévben elrendelt védelemben vételek száma (érintett gyermekek)	22
Védelemben vett kiskorúak száma összesen:	53
- környezeti okból	52
- szülőnek felróható magatartási okból	53
- gyermeknek felróható magatartási okból	31
- gyermekkorú bántalmazása miatti	5
Gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján védelemben vett	45
Más szerv jelzése alapján védelemben vett	8
Védelemben vétel keretében elrendelt intézkedések száma 2008 évben:	101
- szülő kötelezése a gyermek napközbeni ellátásának igénybe vételére	6
- szülő kötelezése, hogy keresse fel a családvédelemmel foglalkozó szervezetet	-
- gyermek és hozzátartozója orvosi vizsgálatának kezdeményezése	7
- a gyermek számára – kifogásolt magatartásának megszüntetése érdekében – magatartási szabályok megállapítása	31
- szülő figyelmeztetése helytelen magatartásának megváltoztatására	53

2008. évben továbbra is a legnagyobb arányban a gyermekjóléti szolgálattól, a szabálysértési hatóságtól érkeztek a jelzések. Azonban érkezett jelzés a védőnőktől, az iskoláktól, gyermekorvostól, rendőrségtől, pártfogói felügyelői szolgálattól, valamint magánszemélyektől.

2008-ban 13 esetben került megszüntetésre a védelemben vétel, azért, mert a kirendelt családgyógyász eredményességről számolt be, ez a korábbi évhez képest (amikor 2 főről

számolhattunk be) lényegesen jobb eredmény. Egy esetben pártfogó felügyelet elrendelése miatt került a védelembe vétel megszüntetésre, melynek oka a fiatalok által elkövetett bűncselekmény. (Abban az esetben, ha a gyermek pártfogó felügyeletét rendeli el a bíróság, a védelembe vételt meg kell szüntetni.) Nagykorúvá vált gyermek védelembevételét a gyámhatóság 2 fő estében szüntette meg. Súlyosabb gyermekvédelmi intézkedés (átmeneti nevelésbe vétel) miatt 2 fő esetében került sor a védelembe vétel megszüntetésére.

A védelembe vételi eljárás lefolytatása alkalmával 26 gyermek esetében az eljárás megszüntetésére került sor, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet 85. § (2) bekezdése alapján, mely szerint „Ha a gyermek veszélyeztetettsége fennáll, de a gyermek és szülője nyilatkozatban vállalják a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködést és ennek alapján valószínűsíthető a gondozás eredményessége” a jegyző az eljárás megszüntetése mellett felhívja a gyermekjóléti szolgálatot az alapellátás keretében történő segítségnyújtásra.

Több alkalommal is figyelembe vette a gyámhatóság, hogy a gyermek veszélyeztettségének vizsgálata alkalmával kiderült, hogy azt megelőzően a családban nem fordultak elő olyan problémák, melyek a gyermek veszélyeztettségét alátámasztanák. Ilyen esetekben a gyámhatóság a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ családgondozójának javaslata alapján megállapította, hogy nincs szükség gyermekvédelmi intézkedés megtételére. A gyámhatóság előtt folyó védelembe vételi eljárást megszüntette. Az érintett család figyelmeztetése minden esetben megtörtént: abban az esetben, ha a gyermek, vagy szülőnek felróható magatartási problémák miatt a gyermek veszélyeztetettsége fennáll, a gyámhatóság újraindíthat védelembe vételi eljárást, és elrendelheti a gyermek védelembevételét.

Az elmúlt évben 1 esetben került sor jegyzői hatáskörben ideiglenes hatályú elhelyezésre, mely összesen 1 kiskorút érintett. Szülői elhanyagolás okozta a gyermek olyan mértékű veszélyeztetettségét, mely azonnali intézkedést tett szükségessé.

Ideiglenes hatályú elhelyezések	2008
Jegyzői hatáskörben elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések száma	1
Érintett kiskorúak száma	1
Nevelőszülőnél elhelyezett kiskorúak száma	1
Más hozzátartozónál elhelyezett kiskorúak száma	-

A veszélyeztetett gyermekek statisztikai adatait tükröző számok továbbra is jelentősek, a gyermekek veszélyeztettségének okait az elsődleges szocializációs színtereken, többségében a családokban kell keresni, de a problémák továbbra is összetettek. Az elkövetkező időben még nagyobb hangsúlyt kell helyezni a prevencióra, a veszélyeztetett kiskorúak időben történő felderítésére annak érdekében, hogy az emelkedő számokat minél inkább visszaszorítsuk. Ennek érdekében elengedhetetlen azoknak az intézményeknek a szorosabb együttműködése, akiknek jelzési kötelezettsége van a gyermekvédelem területén.

Békés város területén 2000. augusztus 15. óta működik helyettes szülői hálózat. 2008. évben nem került sor átmeneti gondozásba vételre, így a helyettes szülői hálózatot a gyámhatóság nem vette igénybe.

5. A városi gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A gyermekek jogainak megvalósulása együttes cselekvést, együttes gondolkodást vár a gyermekvédelem valamennyi szereplőjétől: a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó pedagógustól, nevelőszülőktől, gyámügyi szakembertől, gyermekjóléti szolgálatától egyaránt. A városi gyámhivatalok széles feladat- és hatásköre a fenti célt szolgálja. Tevékenységének nagy részét a hatósági intézkedések alkotják, melyek súlyos beavatkozást jelentenek egy család életébe, ezért nagyon fontos a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel, az illetékességi területhez tartozó települések jegyzőivel, valamint a gyermekjóléti szolgálatokkal való szoros együttműködés.

A Békés Városi Gyámhivatal illetékességi területéhez – a körzetközponti igazgatásnak megfelelően – Murony, Bélmegyer valamint Tarhos községek tartoznak.

Az elmúlt évben is törekedtünk arra, hogy a gyermekek érdekeit szem előtt tartva megfeleljünk azoknak a szakmai elvárásoknak, amelyeket a jogszabályok támasztanak felénk. Célunk volt az állami, társadalmi és civil szervezetekkel való kapcsolatunk további erősítése, valamint a gyermekvédelmi jelzőrendszer – óvodák, iskolák, rendőrség, gyermekjóléti szolgálat, stb. – tagjaival való együttműködés minőségének további javítása, elmélyítése.

A 2008. évben is arra törekedtünk, hogy munkánkat a gyermekek, valamint a gondnokság alatt lévő személyek jogainak és érdekeinek megfelelően az érvényben lévő jogszabályok tiszteletben tartásával végezzük, és megfeleljünk a velünk szemben támasztott szakmai és társadalmi elvárásoknak.

Gyermekvédelmi hatósági intézkedés keretében a gyámhivatal ideiglenes hatállyal elhelyezi a gyermeket, valamint dönt a más szerv által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetéséről, megváltoztatásáról.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés a családok életébe való azonnali és súlyos beavatkozást jelent, amely együtt jár a gyermek(-ek) családból történő kiemelésével.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést a feltételek fennállása esetén, mint a szakellátáshoz kapcsolódó intézkedést azonnali jellege miatt a jegyző, az ügyészség, a rendőrség, a bíróság valamint a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága is elrendelheti, azonban ezen intézkedéséről értesíteni kell az illetékes gyámhivatalt.

Elrendelésére abban az esetben kerülhet sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi értelmi, erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti.

Az elmúlt évben ideiglenes hatályú elhelyezés elrendelésére 2 esetben került sor. Más szerv által elrendelt elhelyezésről a gyámhivatalnak 2008-ban nem kellett döntenie. A jogszabály 30 napos határidőt biztosít a gyámhivatal részére a jogszabályban meghatározott intézkedések megtételére. Ezen időtartam alatt az eljárás lefolytatása során a gyámhivatal dönt arról, hogy a gyermek további nevelése, gondozása a családjában biztosítható-e. Amennyiben a gyermek családja a későbbiekben a gyermek gondozását nevelését tudja biztosítani, akkor az ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetésre kerül, ellenkező esetben amennyiben azok az okok, melyek az ideiglenes hatályú elhelyezés elrendelését megalapozták, a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi.

	Esetek száma	Érintett kiskorúak száma
A gyámhivatal által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések 2008-ban	2	2
a, külön élő másik szülőnél		-
b, harmadik személynél		1
c, nevelőszülőnél		-
d, gyermekotthonban		1
e, más bentlakásos intézményben		-
Az ideiglenes hatályú elhelyezést követő gyámhivatali döntések száma:	2	2
a, átmeneti nevelésbe vétel	1	1
b, eljárás megszüntetése védelembe vétel, vagy gyermekjóléti alapellátás kezdeményezésével	-	-
c, gyermekelhelyezés iránti perindítás	1	1

A gyámhivatal átmeneti vagy tartós nevelésbe veszi a gyermeket, illetve dönt az átmeneti vagy tartós nevelés megszüntetéséről.

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, amennyiben a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelembe vétellel megszüntetni nem lehet, és a gyermek megfelelő gondozása családján belül nem biztosítható.

Az átmeneti nevelésbe vétel átmeneti jellegű hatósági intézkedés, és addig biztosítja a gyermek otthon nyújtó teljes körű ellátását, ameddig a család nem válik alkalmassá a gyermek(-ek) visszafogadására. A gyermek családjába történő visszahelyezése érdekében célirányos, folyamatos szakmai tevékenységet kell folytatni az elhelyezési terv alapján, és elhelyezését évente felül kell vizsgálni. Mindennek az a célja, hogy a gyermek mihamarabb visszakerüljön a családjába, vagy ha ez nem lehetséges, akkor a feltételek fennállása esetén elő kell segíteni az örökbefogadást.

Az elmúlt évben 1 fővel csökkent az átmeneti nevelés alatt álló gyermekek száma. Tavaly mindössze 1 gyermek esetében sikerült a családba való visszahelyezés, nagykorúság miatt 1 fő esetében szűnt meg az átmeneti nevelésbe vétel.

A tárgyévben átmeneti nevelésbe vett kiskorúak száma:	3
2008. december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek:	31
Tartós neveltek száma 2008. december 31-én:	1

A gyámhivatal elrendeli, illetve megszünteti az utógondozást, valamint az utógondozói ellátást.

Az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek speciális joga az utógondozáshoz való jog. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. Az utógondozás időtartama legalább egy év.

Meghatározott feltételek esetén a gyermek továbbra is teljes körű ellátásban részesülhet, ennek érdekében továbbra is a nevelőszülő háztartásában, vagy a gyermekotthon, illetve utógondozó otthonában maradhat. Utógondozói ellátásban a fiatal felnőtt 24 éves koráig részesülhet.

Az átmeneti vagy tartós nevelésbe vétel nagykorúsággal történő megszűnése esetén a fiatal felnőtt saját jogon kérheti a fenti ellátási formákat, míg megszüntetés esetén a gyámhivatal – legalább 1 éves időtartamra – kötelezően elrendeli az utógondozást.

	Esetek száma:
Tárgyév folyamán elrendelt utógondozói esetek:	9
Tárgyév folyamán elrendelt utógondozói ellátások száma:	1
Megszűnt utógondozások száma:	1
Megszűnt utógondozói ellátások száma:	1

Pénzbeli támogatásokkal kapcsolatosan otthonteremtési támogatást állapít meg.

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy normatív pénzbeli ellátásként az olyan családi háttérrel nem rendelkező fiatal felnőttet támogassa, aki legalább 3 évet eltöltött az intézményes ellátásban, és nem rendelkezik a jogszabály által megengedett mértéket meghaladó vagyonnal. Az otthonteremtési támogatást a fiatal felnőtt 24 éves koráig, illetve ha tanulói vagy hallgatói jogviszonyban áll, a tanulmányai befejezéséig, de legkésőbb 25. életévének betöltéséig veheti igénybe. A támogatás összegét a központi költségvetés terhére folyósítja az önkormányzat.

Otthontámogatási támogatás iránti kérelmek száma 2008-ban:	7
Otthontámogatási támogatásban részesült fiatal felnőttek száma:	7
Támogatásként kifizetett összeg:	10.248.000,- Ft

Dönt a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezéséről.

A gyámhivatal jogosult megelőlegezni a gyermektartásdíjat, amennyiben az arra kötelezett nem teljesít. A jogintézmény feltétele, hogy legyen egy jogerős és végrehajtható bírósági határozat, a behajtás átmenetileg legyen lehetetlen, és a gyermeket gondozó személy a gyermek gondozásáról ne legyen képes gondoskodni. A gyermektartásdíj összegének állam által történő megelőlegezése legfeljebb három évig tarthat és egy esetben újabb három évre továbbfolyósítható, amennyiben a kötelezett vonatkozásában az adók módjára történő behajtás részben vagy egészben eredményes. A jogintézmény jellegéből fakad, hogy a megelőlegezett összeget annak kamataival együtt a kötelezett köteles megtéríteni az államnak. A tapasztalatok szerint a megelőlegezett összeg kötelezett által történő visszafizetésére csak nagyon kevés esetben kerül sor.

	Száma:	Érintett gyermekek száma:
A tárgyév folyamán gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult eljárás:	12	20
Elutasított kérelmek száma:	1	1
Megelőlegezések száma:	8	15
Megszűnt megelőlegezések száma:	5	9
2008. december 31-én megelőlegezésben részesültek száma:	42	
Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg:	2.994.000,- Ft	

A gyámhivatal jogosult rendezni a gyermekek családi jogállását.

A házasságkötések számának csökkenő tendenciája maga után vonja, hogy egyre több gyermek születik házasságon kívül. Ezen gyermekek születési anyakönyvi kivonatába – amennyiben a születés előtt nem került sor apai elismerő nyilatkozat tételére – apa nem kerül bejegyzésre. A gyámhatóság feladata, hogy e gyermekek családi jogállása rendeződjön. Ennek érdekében a gyámhivatal teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot vehet fel, illetve – a születést követően – képzelt személy apaként történő bejegyzése iránt is intézkedhet. A gyámhivatal jogosult megállapítani a gyermek családi és utónevét, illetve családi jogállás rendezése iránt bírósági per megindításához hozzájárulását adhatja (apaság és anyaság megállapítása, valamint apaság vélelmének megdöntése iránti perek).

A legtöbb szülőpár – a védőnői szolgálat és az orvosok felvilágosító munkája következtében – törekszik arra, hogy még gyermeke megszületése előtt annak családi jogállását rendezzék.

	Esetek száma
Kiskorúak száma, akik családi jogállása 2008-ban rendeződött:	35
a; Apai elismerések száma:	30
b; Képzelt apa megállapítása:	2
c; Apaság bírói megállapítása:	3
Apaság vélelmének megdöntése iránti perindításhoz való hozzájárulások száma	1

A gyámhivatal engedélyezi és felülvizsgálja a családba fogadást.

Alakulhat úgy egy szülő életében, hogy egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt átmenetileg nem képes gondozni, nevelni gyermekét. Annak elkerülése végett, hogy a gyermek kiemelésre kerüljön a családból, alkotta meg a jogalkotó a családba fogadás intézményét. Lényegét tekintve csak a szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelme esetén van mód annak engedélyezésére, a gyámhivatalnak minden esetben kötelessége vizsgálni, hogy a családba fogadás a gyermek érdekében áll-e. 2008-ban 3 esetben került családba fogadás iránti kérelem előterjesztésére, amely 4 gyermeket érintett.

Közülük egy gyermek az év során visszahelyezése került a családjába.

A városi gyámhivatal az örökbefogadással kapcsolatos jogkörei

Az örökbefogadás célja, hogy az olyan kiskorúak családi nevelését biztosítsa, akiknek szülei nem élnek, vagy akiket szülei megfelelően nevelni nem képesek. Az, hogy az örökbefogadás tekintetében államigazgatási eljárás keretében vizsgálják az örökbefogadó személy alkalmasságát, valamint az, hogy az örökbefogadó kérelmének elbírálása előtt a gyermeket a leendő örökbefogadó szülők gondozásba helyezik, garanciát jelentenek a gyermek számára, hogy a neki leginkább megfelelő családban élhessen, és nőhessen fel. 2008. évben egy gyermek lett örökbefogadhatóvá nyilvánítva. Örökbefogadni szándékozó személy alkalmasságának megállapítására, és örökbefogadásra nem került sor.

A gyámhivatal vagyonneveléssel kapcsolatos feladat- és hatáskörei.

A cselekvőképtelen és a korlátozottan cselekvőképes személyek vagyoni érdekvédelme kiemelkedő jelentőségű, ugyanis ezen személyek vagy életkoruknál fogva (18 év alatt), vagy belátási képességük hiánya miatt nem képesek vagyoni jogosultságaikat megvédeni. Ezért ezen személyek érdeke azt kívánja meg elsősorban, hogy személyes érdekük mellett vagyoni jogosultságukat is védje az illetékes gyámhivatal. Ennek megfelelően a jogalkotó széles

feladat és hatáskört telepített a gyámhivatalokhoz, amely segítséget nyújt ahhoz, hogy a gyermekek/gondnokoltak vagyonának alakulását a gyámhivatal nyomon követhesse, megakadályozva az esetleges visszaéléseket. (Pl.: dönt a gyermekek és gondnokoltak készpénzvagyonának gyámi fenntartásos betétben vagy folyószámlán történő elhelyezéséről, felhasználásáról, befektetéséről; rendszeres felügyelete alá vonhatja a vagyonkezelést, ha a szülők a gyermek vagyonának kezelése tekintetében kötelességüket nem teljesítik; közreműködik a gyermekek, gondnokoltak ingó és ingatlan vagyonával és vagyoni értékű jogával kapcsolatos ügyekben, stb.)

Eladással (megterheléssel) kapcsolatosan a; jóváhagyott ügyek száma: b; elutasított ügyek száma:	Száma: 21 0
Nyilvántartott ingó- és ingatlantulajdonos a; kiskorúak b; gondnokoltak	297 89

Kapcsolattartási ügyek.

A kapcsolattartás célja, hogy a gyermek és a különélő szülő, valamint más hozzátartozó közötti családi kapcsolatot fenntartsa, továbbá az arra jogosult különélő szülő a gyermek nevelését, fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérje, tőle telhetően elősegítse. A kapcsolattartás szabályozása megoszlik a bíróság és a gyámhivatal között, ám a kapcsolattartás végrehajtása minden esetben a gyámhivatal kompetenciájába tartozik. A kapcsolattartás szabályozása során a gyámhivatal minden esetben figyelembe veszi a gyermek életkorát, a másik szülőhöz való viszonyát, stb.

Kapcsolattartási ügyekben a gyámhivatalnak törekednie kell arra, hogy a felek között egyezség jöjjön létre, ám ez csak nagyon ritkán sikerül.

A tárgyévben kezdeményezett kapcsolattartási ügyek száma:	39
A kapcsolattartást a gyámhivatal szabályozta:	27
Egyezséggel befejezett ügyek száma:	0
Alkalmazott végrehajtási cselekmények:	2

Gondnoksági ügyek.

2008. december 31-én a Békés Városi Gyámhivatal illetékességi területén 143 személy állt cselekvőképességet érintő gondnokság alatt. Fontos megemlíteni, hogy ahhoz, hogy valaki cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá kerüljön, minden esetben jogerős bírósági ítélet szükséges. A gondnokolt törvényes képviselőt a gondnok látja el. Gondnokká a gondnokság alá helyezett által még cselekvőképes állapotában, közokiratban kijelölt, vagy a gondnokság alá helyezést követően megnevezett személyt, ha ez nem lehetséges, akkor elsősorban a vele együtt élő házastársát kell kirendelni. Ha ilyen nincs, vagy a házastárs kirendelése veszélyeztetné a gondnokság alatt álló érdekeit, a gyámhatóság gondnokul olyan személyt rendel ki, aki a gondnokság ellátására az összes körülmény figyelembe vételével alkalmasnak mutatkozik. Ha a gondnok nem rendelhető ki, a gondnokolt számára hivatásos gondnokot kell kirendelni. 52 személynél hivatásos gondnok látja el a gondnokságot, míg 91 személynél egyéb személy (hozzátartozó). Illetékességi területünkön két hivatásos gondnok tevékenykedik megbízási szerződés alapján. Mivel a hatályos szabályozás szerint egy hivatásos gondnok egyszerre harminc személy tekintetében láthat el gondnoki teendőket, szükségessé vált még egy hivatásos gondnok képzésére. A képzés szükségességében szerepet

játszott az is, hogy a hozzátartozók egyre kevésbé mutatnak hajlandóságot a gondnoki teendők ellátására.

Gondnokság alatt állók száma összesen:	143
<i>a; kizáró gondnokság alatt álló személyek száma:</i>	61
<i>b; korlátozó gondnokság alatt lévő személyek:</i>	82
Hivatásos gondnok látja el a gondnokságot:	52
Egyéb gondnok látja el a gondnokságot:	91

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

2008-ban **egy alkalommal** került sor szakmai ellenőrzésre a **gyámhivatalnál**. A Békés Megyei Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala – jelenlegi nevén a Békés Megyei Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala – végzett célvizsgálatot az otthonteremtési támogatás megállapításának és elszámoltatásának gyakorlata, valamint a 0-3 éves nevelésbe vett kiskorúak kapcsolattartása és örökbefogadhatóvá nyilvánítása tárgyában.

A lefolytatott célvizsgálat megállapításai a felügyeleti szerv által készített 5/1267-1/2008. ikt. számú hivatalos feljegyzés összefoglalása szerint: „Az áttanulmányozott ügyiratokból megállapítható, hogy az ügyintézők ismerik a munkájukra vonatkozó anyagi és eljárási jogszabályokat, munkájuk során a hatályos jogszabályok rendelkezéseit betartják. A jegyzőkönyvek, döntések hangneme kulturált. A határozatok rendelkező része egyértelmű, a döntések jól megfogalmazottak.”

2008-ban **2 alkalommal** került sor szakmai ellenőrzésre **Békés Város Önkormányzat Jegyzője, mint I. fokú hatóság gyámhatóságán**. A Békés Megyei Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala végzett célvizsgálatot.

2008. augusztus 8-án a felügyeleti szerv a bekért iratanyagok alapján témavizsgálatot folytatott le az eseti- és ügygondnok rendelés gyakorlatának tárgyában.

A lefolytatott témavizsgálat kapcsán a felügyeleti szerv által készített 5/1101-1/2008. ikt. számú hivatalos feljegyzés összefoglalásának megállapításai: „Összességében az anyagi jogszabályok ismerete tetten érhető, de talán a jogintézmények sokféleségéből és azok nem kellő kommentáltságából adódóan is gyakoriak a típushibák az eseti gondnokok, ügygondnok és kézbesítési ügygondnok rendelés gyakorlatában. Jelen témavizsgálat célja éppen ezeknek, a hibáknak a feltárása és az ügyintézők részére történő iránymutatás kialakítása volt. A jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani a látszólag kisebb jelentőségű részletszabályok pontos betartására, mert azoknak éppen olyan garanciális jelentősége van, mint az alapvető anyagi jogszabályok betartásának.”

2008. október 14-én a Városi Gyámhivatalnál, a Békés, Petőfi u. 2. szám alatt tartott célvizsgálat keretében a két éven túli védelembe vétel okainak vizsgálatára került sor.

A lefolytatott célvizsgálat megállapításai a felügyeleti szerv által készített 5/1270-2/2008. ikt. számú hivatalos feljegyzés összefoglalása szerint: „A védelembe vétel ügyintézése egy-egy kisebb hibától eltekintve jogszerű. Az új ügyintéző munkába állását követően láthatóan az elmaradt egyéni gondozási-nevelési tervet is bekérte a családgondozótól. Az ügyintézési határidők betartottak. A jegyzőkönyvek, a határozatok hangneme kultúrált, nyelvezete közérthető. A gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság együttműködése megfelelő, de az egyéni gondozási tervek megküldése nem jogszabályszerű. Többségében a tervek a

gyermekjóléti szolgálat részéről nem kerültek becsatolásra, de előfordult olyan eset is, amikor már hamarabb elkészült a terv, mint a védelembé vétel, vagy annak felülvizsgálata tárgyában meghozott határozat. Az új gyámhatósági ügyintéző munkába állásával ez a probléma rendeződni látszik.”

„A célvizsgálattal kapcsolatban megállapítható, hogy a több éven át áthúzódó védelembé vétel minden esetben indokolt volt.”

„Megítélésünk szerint minden esetben helyesen mérlegelt mind a gyámhatóság, mind a gyermekjóléti Szolgálat.”

2008-ban **1 alkalommal** került sor szakmai ellenőrzésre **Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálatánál**. A Békés Megyei Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala végzett célvizsgálatot. A szakmai munka ellenőrzése során vizsgálták a gyermekjóléti szolgálat tárgyi és személyi feltételeit, hogy azok megfelelnek-e a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben foglalt előírásoknak

Célvizsgálat keretében a városi gyermekjóléti szolgálat esetében az elhúzódtó védelembé vételi ügyeket, valamint a 0-3 éves, nevelésbe vett kiskorúak kapcsolattartásának elősegítését vizsgálták. Átnézték továbbá a 2007. évben keletkezett gyermekbántalmazással, áldozattá válással, gyermekkorú bűnelkövetéssel kapcsolatos ügyeket.

A lefolytatott vizsgálatról a felügyeleti szerv által készített 5/1308-2/2008. ikt számú hivatalos feljegyzés összefoglalása szerint a megállapítások az alábbiak: „A gyermekjóléti szolgálat munkatársai munkájukat igyekeznek a Gyvt. 39. § (1) bekezdésében, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben foglaltak szerint végezni, azonban kisebb hiányosságok tapasztalhatók. Tekintettel arra, hogy a megvizsgált iratok hiányosan kerültek kitöltésre, ill. nem időrendbe kerültek lefűzésre, javasoljuk azok rendezését, ill. megfelelő kitöltését. Javasoljuk továbbá, hogy a családlátogatásokról készített feljegyzések kerüljenek be az aktába.

A bűnelkövetéssel és áldozatvállalással kapcsolatos ügyeknél fontosnak tartjuk a gyermekjóléti szolgálat és jelzőrendszer tagjainak szoros együttműködését a konkrét esetekkel kapcsolatosan, és azoknak a családoknak a komplex gondozását, ahol az agresszió jelen van, ezáltal fennáll a gyermek(-ek) veszélyeztetettsége.”

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

A gyermekek védelme vonatkozásában a jövőre vonatkozó céloknak, elképzeléseknek arra kell irányulniuk, hogy a város megfelelő környezeti feltételeket jelentsen a felnövekvő fiatal korosztály számára, ahol otthonosan érzik magukat, ahol kiszámíthatóak az életviszonyaik, ahol problémák esetén szakértő segítséget találnak azok megoldásához, és ahol felkészülhetnek a felelősen élő és cselekvő magyar állampolgárként való felnőtt életükre.

A Jelzőrendszer jövőre vonatkozó javaslatai:

1. Rendszeres esetmegbeszélések szervezése
2. A gyermekeknek járó juttatások valójában a gyermekekre legyenek fordítva
3. Családi életre nevelés serdülőknél /szexuális felvilágosítás/
4. Fiatal szülők részére gyermeknevelési tanácsadás, ill. tanfolyam szervezése
5. Prevenációs programok városi szinten
6. Kiskorúak elkövetővé válásának megelőzése: preventív tevékenységek kiterjesztése, szabadidős programok szervezése, önkéntes segítők bevonása/
7. Kiskorúak áldozattá válásának megelőzése /előadások, szabadidős programok, felvilágosító anyagok, médiák bevonása/.

A 2009. évi stratégiai célok a probléma megelőzésére és kezelésére a következők:

- a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer, illetve a nevelési- oktatási intézmények közötti szoros kapcsolat továbbfejlesztése a probléma megelőzésére,
- az iskolai „lemorzsolódás” megakadályozása, illetve az oktatási rendszerbe való visszajutás segítése, valamint a hátrányos helyzetű, és iskolai kudarcoknak kitett tanulók sikeres integrálódásának elősegítése.

A célok eléréséhez az alábbi feladatokat jelöljük meg:

1. *Bűnözés és más devianciák csökkentésére, pozitív viselkedési formák megerősítésére irányuló programok*
2. *A tanulók viselkedészavarainak és azok okainak feltárása és kezelése az illetékességi határon belül*
3. *Egészségmegőrző és szabadidős programok szervezése a Gyermekjóléti Szolgálat hagyományainak megfelelően*
4. *Egyéb szolgáltatások nyújtása a gyermekjólét biztosítása érdekében*

A Mentálhigiénés Egyesület irányításával működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában a gyámhivatal tevékenyen részt kíván venni.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 2009. január hó 1. napjától a jegyző hatásköréből a gyámhivatal hatáskörébe utalta az ismeretlennek minősülő személy ügyében, továbbá a más eljáró szerv, személy megkeresése alapján való eseti gondnok és ügygondnok rendelőst.

A gyámhivatalnak 2009-ben folytatnia kell a felkészülést, amely az – előreláthatóan 2010. január hó 1. napjától hatályba lépő – új Polgári Törvénykönyv (Ptk. Kódex) által bevezetett változások fogadására, azok hatálybalépését követő zökkenőmentes alkalmazására teszik képessé a szervet.

A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény „Családjog” címmel a Harmadik Könyvként kerül integrálásra a Kódexbe.

A gyámhivatal munkáját érintő gyökeres változást tartalmaz a „Személyek” címmel megjelölt Második Könyv is, ahol a jogképességre és cselekvőképességre irányadó szabályok, eljárások jelentősen megváltoznak a jelenleg hatályos szabályozáshoz képest.

A cselekvőképességgel kapcsolatos ügyek tekintetében hatályba lépő jogi szabályozás – a bevezetésre kerülő új fogalmak és jogintézmények – alapos ismerete szükséges az ügyintézők részéről ahhoz, hogy a gyakorlatba való átültetés problémamentesen történjen. Ennek érdekében a gyámhivatal a továbbiakban is kiemelt fontossággal látogatja a tárgyban szervezett képzéseket, előadásokat és értekezleteket.

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

Békés Város Képviselő-testülete a 265/2003. (XII. 18.) számú határozatával fogadta el Békés Város Bűnmegelőzési Konceptióját. A határozat értelmében évente kerül meghatározásra a koncepció alapján megfogalmazott tárgyevi Bűnmegelőzési Program

Gyermek és ifjúságvédelem területén a **gyermekvédelmi jelzőrendszerrel** kapcsolatos elvárásokat az érintett szervezetek munkájuk során, lehetőségeikhez mérten szem előtt tartották. Az együttműködés a Városi Gyámhivatal és a Városi Rendőrkapitányság között megfelelő. A jövőben is célszerű folytatni a jelzőrendszer működtetését a lehetőségek minél optimálisabb kihasználásával. A kötelező iskolalátogatással kapcsolatos problémák jelenleg is

léteznek. 2006-ban már csökkenést mutatott a tankötelezettség megszegésével kapcsolatos szabálysértések száma (2002: 32 fő, 2003: 41 fő, 2004: 68 fő, 2005: 37 fő, 2006: 18 fő), ami 2007-ben még tovább csökkent: 17 fő. De 2008-ban ismét emelkedett ez a szám (34 fő), és a 2009-es adatok sem biztatóak (eddig 16 fő). Továbbra is megállapítható, hogy a szülők nem ellenőrzik a gyerekeket, nem számoltatják el őket, ugyanakkor az iskolával sem tartják a kapcsolatot. A kedvezően csökkenő tendencia tehát megállt, az újbóli csökkenést igen nehezen tudják a felelős szervezetek, intézmények elérni, befolyásolni, de folyamatosan, a következő tanévben is megpróbálják csökkenteni a tankötelezettség elmulasztásával kapcsolatos szabálysértések számát.

A koncepcióban a gyermek- és ifjúságvédelem területének kiemelt része a **prevenció**. A **DADA programot** a Városi Rendőrkapitányság a helyi Polgárőrséggel közösen, folyamatosan végezte. Tájékoztató, ismertető tevékenységük során az általános és középiskolákban tartottak előadásokat. A felvilágosító tevékenység megjelent a X. Madzagfalvi Napokon is.

A **kábítószer és alkoholfogyasztás megelőzése, visszaszorítása, bűnelkövetővé válás megelőzése** során megfogalmazott felvilágosító munka során jelentettük meg a „Drogmentes hely” szórakozóhelyek „hirdetéseit” a Városházi Krónikában. Az elmúlt években egyre inkább megfigyelhető a kábítószer-fogyasztással kapcsolatba hozható bűnelkövetővé válás megjelenése. Az előző évek tapasztalatai, szakemberek véleményei továbbra is érvényesek, miszerint az áldozatvédelem, áldozattá válás megelőzése mellett továbbra is nagy hangsúlyt szükséges fektetni a drogokkal kapcsolatos bűnelkövetővé válás megakadályozására.

A bűnmegelőzés területén megfogalmazott, gyermekeket, városi ifjúságot megcélzó akciók, programok elősegítették a gyermekvédelmi munka hatékonyságát a 2008. évben.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése

A gyermek- és ifjúságvédelem területén kiemelten fontos a prevenció. A DADA programot a Városi Rendőrkapitánysággal, a helyi Polgárőrséggel közösen folytatni szükséges.

A Mentálhigiénés Egyesület hathatós közreműködésével újjászerveződött a békési Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF), melynek újrainduló munkája nagy segítséget nyújthat a kábítószer és alkoholfogyasztás visszaszorításában

Ennek érdekében fontos, hogy a szabadidő helyes eltöltésére vonatkozóan a fiatalok által is elfogadott, életkorukhoz és igényeikhez igazodó programok kerüljenek megszervezésre. Mindehhez a városunkban tevékenykedő ifjúsági- és sportreferens nyújt segítséget.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ vállalja az iskolai, védőnői és kortárs szinteken szerveződő programok koordinálását.

A 2008-as év értékeléseként megállapítható, hogy az önkormányzat az intézményei útján mindent megtesz a gyermekek jólétének biztosításáért, a törvényes feltételeket betartva igyekszik maximálisan a gyermekek érdekeit szem előtt tartva végezni a hétköznapi nem könnyű, de megtisztelő feladatát.

Békés, 2009. április 20.

Dr. Heinerné Dr. Kecskés Aranka

jegyző